

וַיִּתֵּר, דִּיעֲבֹדוּן מְלָה בְּאַרְחָ קְשׁוּט וּאז נשאררו רק הצדיקים ביותר
 בכדי שיעשו את הדבר של הענשת בני הגבעה בדרך האמת. וְאִף עַל גַּב
 דְּזַכָּאִין אִינוּן, לָא אֲתִיְהִיב מְלָה, אֲלָא לְאִינוּן
 דְּאֲתִיְהִיב וּאפילו שהיו בישראל צדיקים מחטא הזנות בכל זאת לא ניתן הדבר
 להעניש את בני הגבעה אלא רק לאותם הצדיקים הגמורים ניתן הרשות להענישם. כִּד
 שְׁקִילָן עֲלֵמִין בְּחֻדָּא וְהוא רק בזמן ששקולים העולמות כאחד דהיינו,
 עֲלֵמָא תַתָּאָה כְּגִוּוֹנָא דְעֲלֵמָא עֲלָאָה שְׁבִנֵי הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן יְהִיוּ
 צדיקים וכשרים כדוגמת בני העולם העליון, וְהָהוּא זְמָנָא, לָא אֲשַׁתְּכַחוּ
 עֲלֵמִין שְׁקִילָן בְּחֻדָּא אולם באותו הזמן של הפלגש בגבעה לא נמצאו
 העולמות שקולים כאחד ולכן לא יכלו בתחילה לנצחם אלא רק לאחר שמתו כל הרשעים
 וּנשאררו רק הצדיקים הגמורים אז ניצחו את בני הגבעה (מק"מ).

משל לבני אדם שחטאו למלך ובניהם היה חכם אחד

וְעַל דָּא, חֲיִיבִין דִּישְׂרָאֵל לְגַבִּייהוּ דְחֲיִיבִין אַחֲרֵנִין,
 לָא אִינוּן שְׁלוּחֵי מְלָכָא ומשום כך כאשר הרשעים שבישראל
 עושים דין ברשעים אחרים הם אינם שלוחי המלך, דִּהָא לָא אֲתִיִּין מְסֻטְרָא
 דְּשִׁמְאֵלָא מפני שהם אינם מגיעים מהצד השמאלי ששם העונשים. מְתַל לְבַנֵּי
 נְשָׂא דְחָבוּ לְמְלָכָא וְהוא משל לבני אדם שחטאו לפני המלך, אֲתַעַר
 סְנִטְרָא לְגַבִּייהוּ, לְתַפְשָׂא לֹזַן, וְלֵאעֲנֵשָׂא לֹזַן, לְאִינוּן
 דְּחָבוּ לְמְלָכָא וְהתעורר השוטר והממונה של המלך בכדי לתופסם ולהעניש אותם

לאותם אלו שחטאו למלך. **קָם חֲפִים חַד מִנֵּיהוּ, וְאֶת־עֶרְב בְּהַדִּי**

בְּנֵי סִנְטִירָא קם חכם אחד מהחוטאים והתערב עם בני ועוזרי השוטר בכדי לעזור

להם לתפוס את החוטאים, **זָקַף סִנְטִירָא עֵינָיו וְחָמָא לֵיהּ** ואז זקף

השוטר את עיניו וראה אותו. **אָמַר לֵיהּ מָאן יְהַבְדָּ לְנַפְן** ואמר לו מי

הביא אותך אצלינו, **וְלֹאֵו אַנְתָּ מֵאֵינוּן דְּחָבוּ לְמִלְפָּא** וכי אתה לא

מאותם אלו שחטאו למלך, **הָא אַנְתָּ אֶתְעַנְשׁ בְּקַדְמִיתָא** והרי אתה

תענש הראשון מחמת חוצפתך, **שְׁקִילוּ לֵיהּ וְקַטְלוּהוּ** ואז לקחו אותו והרגו

אותו.

הנמשל אדם החוטא מישראל שמתערב בצד השמאל

כַּךְ יִשְׂרָאֵל מְסִטְרָא דִּימִינָא קָא אֶתְיִין, וְלֹא אֶתְדַבְּקוּ

בְּשִׂמְאֵלָא, וְלֹא אֶתְעַרְבוּ בְּהַדָּה לְעֵלְמִין וכך הוא עם

ישראל הבאים מהצד הימני והם לא נדבקו בצד השמאלי ולא התערבבו איתו לעולמים.

וְכַד אֵינוּן גְּרָמִין בְּחוּבֵיהוּ, דְּאֶתְכַפֵּיא יְמִינָא, וְאֶתְעַר

שְׂמְאֵלָא וְכֹל אֵינוּן דְּאֶתוּ מְסִטְרֵיהּ וכאשר הם גורמים ע"י חטאם

שנכפה הימין ועי"ז מתעורר השמאל יחד עם כל אותם המזיקים המגיעים מהצד שלו, **אִי**

חַד מִיִּשְׂרָאֵל קָם לְאֶתְעַרְבָּא בְּהַדִּייהוּ, אֶשְׁתְּמוּדְעֵן בִּיהּ

אם קם אדם אחד מישראל להתערב עימם הם מכירים בו, **אָמְרֵי לֵיהּ לָאוּ**

אַנְתָּ מֵאֵינוּן דְּקָא אֶתְיִין מְסִטְרָא דִּימִינָא, דְּאֶתְכַפֵּיא

מְחוּבֵיהוּ ואומרים לו וכי אינך מאותם אלו שבאים מהצד הימני שנכפה הימין מחמת

החטאים שלהם, וְלֹא אַתָּה מֵאִינוּן דְּחָבוּ לְמִלְכָּא מֵאֵן יְהַבְדֵּי לְגַבְנֵי וְכִי אֵינְךָ מֵאוֹתָם אֵלּוּ שְׁחָטָאוּ לְפָנַי הַמֶּלֶךְ וּמִי הֵבִיא אוֹתְךָ אֶצְלָנוּ. אֲשֶׁתִּכַּח דְּאִיהוּ אֶתְעַנְשׁ בְּקִדְמִיתָא נִמְצָא שְׁהוּא נִעְנַשׁ בְּתַחֲלִילָה. וְשְׁלֹמֹה מִלְכָּא צְיוּחַ לְקַבְּלֵיהוּ וְשֹׁלְמָה הַמֶּלֶךְ צִעַק כִּנְגָדָם, וְאָמַר (קהלת ח) עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ [צח]. לְרַע לוֹ וְדָאֵי מִפְּנֵי שְׁהוּא נִעְנַשׁ תַּחֲלִילָה, בְּגִין דְּלֹא שְׁלִיחָא דְּמִלְכָּא אִיהוּ, וְלֹא אֲתֵי מֵהֵוּא סְטָרָא מִפְּנֵי שְׁהוּא לֹא שְׁלִיחוּ שֶׁל הַמֶּלֶךְ וְכֵן הוּא לֹא בֵּא מֵאוֹתוֹ

הַצַּד הַשְּׂמֵאלִי שֶׁל הָעוֹנָשִׁים.

יש כתות של מלאכים של חסד בימין ששם עם ישראל ויש כתות של מלאכים של גבורה ששם עובדי ע"ז

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְדָאֵי הָכִי הוּא, דְּהָא תְּנִינָן, דְּאִיתַּת יְמִינָא וְאִיתַּת שְׂמָאלָא

אמר רבי אלעזר לדאי הכי הוא, דהא תנינן, דאיתת ימינא ואיתת שמאלא

אור הרשב"י

שמעיקר הדין עליו לקעקע את כל הבירה ולהחזירו, אלא שתנינו חכמים שמפני תקנת השבים שישאר המריש במקומו וישיב כסף תמורת הגזילה. ובסטרא אחרא נעשה דינא דאורייתא שמקעקע את כל הבירה, כי בהם אין שייך תקנת השבים, היות ואינם עתידים לחזור בתשובה. וזהו לרע לו, כלומר שמה שגנב הסטרא אחרא נשמות מן הקדושה, הוא לרע לו כי לבסוף נהרס ומתקעקע כל בנינו.

[צח] בעשרה מאמרות (מאמר חקור דין, חלק ד פרק יג) לרמ"ע מפאנו, ביאר את הפסוק (קהלת ח, ט) 'עת אשר שלט האדם באדם לרע לו', שהאדם בליעל, הסטרא אחרא, גוזלת ועושקת נשמות מן הקדושה, ובונה אותם בתוך הסטרא אחרא, ובעת שמגיע הזמן להוציא נשמה אחת מידי הסטרא אחרא, מקעקע הקדוש ברוך הוא את כל הבירה והורס את כל הבנין, כדין הנעשה באחד שגזל מריש ובנאו בבירה,

כדברך שהרי למדנו שיש כתות של מלאכים מימין שהוא החסד ויש כתות של מלאכים משמאל שהוא הגבורה (רמ"ק), **רַחֲמֵי וְדִינָא** והם רחמים ודינים, **יִשְׂרָאֵל** (לימינא), **וְעוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה לְשִׁמְאֵלָא** וישראל הם בימין שהוא הרחמים והקדושה, ועובדי ע"ז הם בשמאל שהוא דין וממנו השפע נמשך לחיצונים (רמ"ק).

יִשְׂרָאֵל אֵף עַל גַּב דְּחַיִּיבֵי נִינְהוּ, וְאַתְּפַפְיִין וישראל אפילו שהם רשעים וחייבים ונכפפים תחת השמאל, **אֵינּוֹן בְּיַמִּינָא, וְלֹא אַתְּדַבְּקוֹן בְּשִׁמְאֵלָא, וְלֹא אַתְּעָרְבוּן בְּהַדָּה לְעֵלְמוֹן** בכל זאת הם נמצאים בימין ולא נדבקים בשמאל ולא מתערבים עימו לעולמים. **וּבְגִין כֹּדֵי**

כְּתִיב ומשום כך כתוב בפסוק, (תהלים ס) **הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעֲנֵנִי** דהיינו שהחסד שבימין יגבר ויכופף את השמאל. **דְּכַד אֶסְתַּלֵּק יְמִינָא יִשְׂרָאֵל דְּאַתְּדַבְּקוֹן בְּהַדְרִיהָ, יֶסְתַּלְקוֹן וְיִתְעַטְרוּן בִּיהִי** שכאשר מתעלה וגובר הימין אז ישראל שהיו דבוקים בו יתעלו ויתעטרו ביחד איתו. **כִּדִּין אַתְּפַפְיָא**

שִׁמְאֵלָא, וְכָל אֵינּוֹן דְּאַתּוּ מְסַטְרִיהָ ואז נכפה השמאל וכל אותם המזיקים והכוחות שבאו מהצד שלו השמאלי, **הָרָא הוּא דְכְתִיב** וזהו מש"כ בפסוק, (שמות טו) **יְמִינְךָ יִי' תִרְעֵץ אוֹיֵב** והוא ע"י התעוררות החסד שבימין ואז נכפה ונכנע ונשבר האויב וכל כוחותיו שהם מצד השמאלי.

רבי אלעזר פותח בסודות התורה ומבאר הפסוק ויהי ביום השמיני

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר ואחר שהשלים רבי פנחס בן יאיר את דבריו פתח

רבי אלעזר לדרוש בסודות התורה ואמר לפרש את הפסוק **וַיְהִי בַיּוֹם**